

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 26Co/135/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2613203145
Dátum vydania rozhodnutia: 05. 05. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Jozef Mačej
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2015:2613203145.1

Uznesenie

Krajský súd v Trnave v právnej veci žalobkyne: CD Consulting s.r.o., so sídlom Česká republika, Praha 1, Nové Město, Politických vězňů 1272/21, zast. splnomocnenkyňou: Fridrich Paľko, s.r.o., so sídlom Bratislava, Grösslingova 4, proti žalovanej: D. F., nar. XX. H. XXXX, bytom P. XXX, o 458 eur a príslušenstvo, o odvolaní žalobkyne proti rozsudku Okresného súdu Senica z 25. februára 2014 č. k. 4C/115/2013-54, takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa r u š í a vec mu vracia na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa I. zamietol žalobu a II. žalovanej nepriznal právo na náhradu trov konania. Rozhodnutie vo veci samej odôvodnil právne ust. čl. I § 5 ods. 1, § 11 ods. 1, § 33 ods. 1 a 2, § 34 ods. 1, § 48 ods. 1 bodu 2 a § 75 zákona č. 191/1950 Zb. Zákon zmenkový a šekový (ďalej len „ZZŠ“), § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka č. 40/1964 Zb., čl. 2 bodu 1, čl. 3 bodu 1 a čl. 7 Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007, ktorým sa ustanovuje európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu (ďalej len „Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007“). Vecne mal súd prvého stupňa za to, že predmetom konania je žalobkyňou voči žalovanej uplatnená pohľadávka zo zmenky podľa Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007. V konaní mal za preukázané, že žalobkyňa je obchodnou spoločnosťou so sídlom na území Českej republiky, žalovaná ako fyzická osoba má bydlisko na území Slovenskej republiky, zmenka bola vystavená na území Slovenskej republiky, kde je i platobné miesto. Predmetom konania je cezhraničný spor v zmysle čl. 3 bodu 1 Nariadenia Rady (ES) č. 861/2007, nakoľko žalobkyňa má sídlo v Českej republike, teda v členskom štáte inom ako v členskom štáte súdu, konajúceho vo veci. Hodnota pohľadávky v čase doručenia tlačiva návrhu na uplatnenie pohľadávky Okresnému súdu v Senici nepresahuje 2 000 eur bez akýchkoľvek úrokov, výdavkov a nákladov, a preto sa podľa čl. 2 bodu 1 Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007, na tento spor uplatňuje nariadenie Rady (ES) č. 861/2007. Žalovaná má bydlisko v obvode Okresného súdu Senica, ktorý je z tohto dôvodu v zmysle uvedeného nariadenia príslušným súdom na konanie vo veci. Takto určená právomoc súdu je i v súlade s čl. 16 bodu 2 Nariadenia Rady (ES) č. 44/2001 z 22. decembra 2000 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach. Zmenka bola vystavená podľa slovenského práva, miesto vystavenia i platobné miesto sa nachádzajú na území Slovenskej republiky. Vzhľadom k tomu sa žalované vzájomné majetkové vzťahy účastníkov konania spravujú právnym poriadkom Slovenskej republiky. Použitie právneho poriadku Slovenskej republiky v súlade s § 10 a § 11 zák. č. 97/1963 Zb. o medzinárodnom práve súkromnom a procesnom v znení neskorších predpisov zodpovedá rozumnému usporiadaniu záväzkového vzťahu účastníkov konania. Iná dohoda účastníkov konania o voľbe rozhodujúceho práva v konaní preukázaná nebola. Súd prvého stupňa preskúmal zmenku z pohľadu jej splatnosti a dospel k záveru, že ide o vlastnú zmenku, ktorá má uvedené dve možnosti splatnosti, čo spôsobuje jej absolútnu neplatnosť z dôvodu jej neurčitosti. Neurčitý údaj splatnosti zmenky je spôsobený zápismi údajov na zmenke, keď zo zápisu „zaplatím za túto zmenku pri predložení“ je uvedená splatnosť na nahliadnutie a z údaju „na platenie predložiť v

lehote 4 rokov od vystavenia“ je uvedená splatnosť na určitý čas. Súd nemohol považovať tento údaj za predĺženie lehoty v zmysle § 34 ods. 1 ZZŠ, keďže tento údaj vzbudzuje pochybnosť o druhu splatnosti zmenky. Ak by vystaviteľ zmenky mal vôľu predĺžiť lehotu na videnie zmenky, údaj mal správne znieť „na platenie predložiť v lehote do 4 rokov od vystavenia“. V tejto súvislosti súd prvého stupňa poukázal aj na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Obdo 59/2010 z 26. januára 2011, ktorý jednoznačne skonštatoval, že ak sú v zmenke uvedené dve rozdielne určenia splatnosti (na videnie a do dvoch rokov od vystavenia), spôsobuje to jej neplatnosť, a to s poukazom na ust. 33 ods. 2 ZZŠ. Z uvedeného je zrejmé, že pri uplatňovaní zmenkového práva sa uplatňuje prísny formalizmus, a preto bolo na mieste žalobu zamietnuť. Rozhodnutie o trovách konania bolo potom odôvodnené právne § 142 ods. 1 O. s. p. (Občianskeho súdneho poriadku č. 99/1963 Zb. v znení neskorších zmien a doplnení) a vecne plným úspechom žalovanej, ktorej však náhrada trov konania priznaná nebola, keďže žalovaná si trovy konania neuplatnila a zo spisu jej žiadne nevyplývali.

Proti tomuto rozsudku v celom jeho rozsahu podala včas odvolanie žalobkyňa s návrhom na jeho zmenu vyhovením žalobe v celom rozsahu. Dôvodila predovšetkým prekvapivosťou rozhodnutia, čo predstavuje odňatie možnosti konať pred súdom. Táto prekvapivosť vyplýva zo skutočnosti, že žalovaná uplatnený nárok nepoprela, no napriek tomu súd prvého stupňa uplatnený nárok zamietol, ale najmä vyplýva z rozporu napadnutého rozhodnutia s konštantnou judikatúrou Najvyššieho súdu Slovenskej republiky. Prvostupňový súd dospel k záveru, že zmenka je neplatná pre neurčitý údaj splatnosti, ktorý má vyplývať z údajného rozporu medzi na zmenke napísaným údajom „zaplatím za túto zmenku pri predložení“ a údajom „na platenie predložiť v lehote 4 rokov od vystavenia“. V zmysle čl. I § 33 ZZŠ môže byť splatnosť zmenky určená len štyrmi spôsobmi predpokladanými zákonom, inak je zmenka ničotná (neplatná). Jedným zo spôsobov splatnosti zmenky je splatnosť na videnie (tzv. vista zmenka). Zákon explicitne neudáva, akým spôsobom sa má doložka uviesť. Spôsob uvádzania doložiek splatnosti bol zaužívaný v zmenkovej doktríne už desaťročia, pričom rozhodujúca je doktrína a judikatúra po roku 1930, odkedy sa datuje platná právna úprava. Je zaužívané pri vista zmenkách používať na označenie údajov zročnosti údaj najmä nasledovanými slovnými vyjadreniami: „na predloženie“, „po predložení“, „pri predložení“, „na videnie“. Je nesporné, že údaj, ktorý je uvedený na predloženej zmenke ako údaj splatnosti „pri predložení“, je tradičný údaj, ktorý sa používa ako údaj splatnosti pri vista zmenke, t. j. zmenke splatnej na videnie. V zmysle čl. I § 34 ods. 1 ZZŠ zmenku splatnú na videnie je potrebné predložiť na platenie do jedného roka od dátumu vystavenia. Vystaviteľ môže lehotu na platenie predĺžiť alebo skrátiť. Predĺženie lehoty na platenie sa na zmenke musí uviesť. Opätovne ani v tomto prípade nie je v zákone explicitne uvedené, ako sa má údaj o predĺžení, resp. skrátení lehoty uviesť. Dôležité je, aby bol údaj dostatočne určitý a nevzbudzoval pochybnosti o zameniteľnosti s iným údajom. Je potrebné mať zároveň na zreteli, že zmenka predstavuje abstraktný záväzok, stelesňuje právo samé osebe, je zo zákona prevoditeľná indosamentom, a preto sa pri posudzovaní podstatných náležitostí vyžadujú prísnejšie kritériá, podľa ktorých by mali byť náležitosti na zmenke uvedené tak určito, aby nezávislá priemerne vospelá tretia osoba, ktorá zmenku nikdy predtým nevidela, mohla posúdiť pri čítaní jej textu či ide o zmenku, ktorá má riadne uvedené všetky náležitosti. V tejto veci je na zmenke uvedené „na platenie predložiť v lehote 4 rokov od vystavenia“. Pri jazykovom výklade uvedeného je celkom zrejмый význam slova „na platenie“, „predložiť“. Na základe výkladových pravidiel slovenského jazyka je možné vyvodiť, že zmenka má byť predložená počas obdobia štyroch rokov od vystavenia, tzn. že uvedený údaj vymedzuje časový úsek, odkedy (od vystavenia) dokedy (uplynutím 4 rokov od vystavenia) má byť zmenka predložená na platenie. Tento posudzovaný údaj logicky zodpovedá účelu vymedzenia lehoty na predloženie vistazmenky na platenie v súlade s čl. I § 34 ods. 1 ZZŠ, v zmysle ktorého môže byť jednoročné obdobie, počas ktorého má byť zmenka predložená na platenie predĺžené, čo sa stalo aj v tomto prípade tým, že obdobie bolo predĺžené na 4 roky. Odvolateľka sa preto nestotožňuje so záverom, že v údají predlžujúcom lehotu na platenie by mala byť ešte uvedená doložka „do“, a to tak, že by údaj mal znieť „na platenie predložiť v lehote do 4 rokov od vystavenia“. Údaj „Zaplatím za túto zmenku pri predložení“ si navzájom nekonkuruje s údajom „na platenie predložiť v lehote 4 rokov od vystavenia“, pretože ide o dva rozličné údaje s dvoma rozdielnymi významami z pohľadu zmenkového, teda nejde o vnútorný rozpor zmenky. Prvý z nich určuje údaj zročnosti zmenky, t. j. podľa neho zmenku charakterizujeme a o aký typ ide z hľadiska zročnosti, druhý z nich určuje obdobie, v rámci ktorého môže byť zmenka predložená na platenie. Pokiaľ ide o argument v rozhodnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Obdo 59/2010 z 26. januára 2011, tak o skutkovú situáciu v ňom uvedenú sa v danom prípade nejedná a preto nie je možné argumentovať týmto judikátom. Odvolateľka na záver poukázala na to, že záver súdu prvého stupňa je nesprávny a vyplýva z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Poukázala na uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 43CoZm/10/2013 z 21. novembra 2013, ktoré bolo vydané v skutkovo a právne zhodnej veci žalobkyne a potvrdzuje jej závery a na uznesenie rovnakého súdu z 13.6.2014 sp. zn. 4CoZm/3/2014.

Žalovaná odvolací návrh nepodala a k odvolaniu žalobkyne sa vyjadrila v tom smere, že si brala rýchlu pôžičku od spoločnosti POHOTOVOS5, prišla však o prácu ale po čase sa opäť zamestnala a platí každý mesiac po 80 eur.

Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O. s. p.), po zistení že odvolanie bolo podané včas (§ 204 ods. 1 O. s. p.), oprávnenou osobou - účastníčkou konania (§ 201 O. s. p.), proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 201 a 202 O. s. p.), po skonštatovaní, že odvolanie má zákonom predpísané náležitosti (§ 205 ods. 1 O. s. p.), a že odvolateľka použila zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 205 ods. 2 písm. a/, b/ a f/ O. s. p.), preskúmal rozsudok v medziach daných rozsahom a dôvodmi odvolania, postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 214 ods. 2 O. s. p.) a dospel k záveru, že odvolanie je dôvodné, v dôsledku čoho je nevyhnutné napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

Žalobkyňa žiadala priznať uplatnenú pohľadávku podľa Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007, preto je potrebné mať na zreteli, že európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu sa uplatňuje len pre spory vymedzené ako „cezhraničné“, t. j. spory, v ktorých má aspoň jedna zo strán bydlisko alebo obvyklý pobyt v členskom štáte inom ako v členskom štáte súdu alebo tribunálu konajúceho vo veci, na čo správne poukázal aj súd prvého stupňa, čo v danej veci bolo splnené. Nariadenie o európskom konaní vo veciach s nízkou hodnotou sporu neobsahuje pravidlá týkajúce sa súdnej právomoci, preto sa pri určovaní príslušnosti súdov a tribunálov medzi jednotlivými členskými štátmi Európskej únie, ako aj pokiaľ ide o štáty mimo Európskej únie, musia uplatňovať pravidlá ustanovené v Nariadení Brusel I. Európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu sa riadi procesným právom členského štátu, v ktorom sa konanie vedie. Rozhodným právom však nemusí byť právo členského štátu súdu alebo tribunálu konajúceho vo veci pohľadávky, v závislosti od toho, ktoré právo sa má uplatňovať v zmysle príslušných pravidiel uvedených v nástrojoch týkajúcich sa rozhodného práva. Pokiaľ potom ide o rozhodné právo a skutočnosť, že žalobkyňa si v konaní uplatnila zmenkovú pohľadávku, pričom z obsahu predloženej zmenky nevyplýva voľba rozhodného práva a na záväzky vyplývajúce zo zmeniek nie je možné použiť Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 593/2008 zo 17. júna 2008 o rozhodnom práve pre zmluvné záväzky (Rím I), keďže z rozsahu jeho pôsobnosti článok 1 ods. 2 písm. d/ vylučuje záväzky vyplývajúce zo zmeniek, pričom právo Európskej únie a medzinárodné zmluvy neobsahujú kolízne normy pre oblasť zmeniek, súd prvého stupňa správne určil rozhodné právo podľa § 10 ods. 1 a § 11 zák. č. 97/1963 Zb. o medzinárodnom práve súkromnom a procesnom s tým, že danú vec je potrebné riešiť podľa slovenského právneho poriadku, nakoľko jeho použitie zodpovedá rozumnému usporiadaniu daného vzťahu, vzhľadom na to, že osoba zmenkovo zaviazaná je štátnym občanom Slovenskej republiky, pôvodná majiteľka zmenky je spoločnosť POHOTOVOSŤ, s.r.o. so sídlom na území Slovenskej republiky, žalobkyňa ako majiteľka zmenky je osobou zo zmenky oprávnenou - má nárok na vyplatenie zmenkovej sumy s príslušenstvom, na zmenke však nie je jej podpis, čím potom spôsobilosť žalovanej a indosanta - prvého majiteľa zmenky sa spravuje slovenskou právnou úpravou, zmenkové vyhlásenie žalovanej ako vystaviteľky zmenky bolo urobené pred indosáciou zmenky v Slovenskej republike, teda jeho forma sa spravuje taktiež právom Slovenskej republiky, aj platobné miesto je v zmenke uvedené: „POHOTOVOSŤ, s.r.o., Pribinova 25, 811 Bratislava). Odvolací súd upriamuje pozornosť aj na to, že právna úprava zmenky vychádza v Českej republike i v Slovenskej republike z rovnakého právneho základu, ktorým je ZZŠ.

Súdu ako prvému prislúcha povinnosť zistiť celkový skutkový stav sporu vo veci pohľadávky v rámci európskeho konania vo veciach s nízkou hodnotou sporu. Dôvodom je to, že v zmysle príslušných ustanovení Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007 článku 4 ods. 4, článku 7 ods. 1 a článku 9 ods. 1, má súd povinnosť tak konať a informovať strany sporu, aké informácie od nich súd požaduje, aby mohol vydať rozhodnutie o sporných záležitostiach. Takto súd zodpovedá za riadenie a kontrolu konania, pričom zámerom je, aby súd zabezpečil splnenie cieľov nariadenia, ktoré spočívajú v zrýchlenom, jednoduchom a finančne menej náročnom konaní. Úlohou súdu je rozhodnúť, či v záujme

určenia skutkového stavu nariadi ústne pojednávanie. Vyplýva to zo zásady ustanovenej v článku 5 ods. 1, že európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu je predovšetkým písomné, a súd by mal nariadiť ústne pojednávanie len, ak to považuje za potrebné pre rozhodnutie v niektorej zo sporných skutkových otázok, v ktorých nevie rozhodnúť iným spôsobom, napríklad vyžiadanim doplňujúcich informácií od jednej alebo oboch strán sporu, prípadne ak o to požiada niektorá zo strán. Nariadenie pojednávania je potom potrebné zdôvodniť. Pri rozhodovaní o nariadení alebo nenariadení ústneho pojednávania, ako aj v priebehu ústneho pojednávania musí súd rešpektovať právo na spravodlivé súdne konanie a na zásadu kontradiktórnosti konania. V danej veci súd prvého stupňa nariadil ústne pojednávanie z vlastnej iniciatívy (účastník o to nepožiadala), avšak bez zdôvodnenia prečo k tomu pristúpil, keď ani zo zápisnice o tomto pojednávaní, na ktorom bol vyhlásený rozsudok vo veci, nevyplýva potreba objasňovania sporných skutočností.

Z obsahu spisu odvolací súd zistil, že Návrhom na uplatnenie pohľadávky si žalobkyňa uplatnila svoju pohľadávku voči žalovanej vyplnením vzorového tlačiva A v zmysle čl. 4 ods. 1 Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007. Žalobkyňa k návrhu pripojila zmenku vystavenú v Senici 2. septembra 2009 žalovanou, označenou na zmenke menom, priezviskom, trvalým bydliskom, rodným číslom, ktorú zmenku žalovaná vlastnoručne podpísala. Na zmenke je uvedené číslo 202800066 a záväzok žalovanej zaplatiť za túto zmenku pri predložení na rad: POHOTOVOSTĚ, s.r.o., IČO 35807598, Pribinova 25, 811 09 Bratislava, zmenkovú sumu a zmenkový úrok 0,25% denne od dátumu začiatku úročenia t.j. 15. novembra 2010. Splatnosť bola dohodnutá údajom „bez protestu“ a údajom „na platenie predložiť v lehote 4 rokov od vystavenia“. Z rubovej strany zmenky vyplýva, že POHOTOVOSTĚ, s.r.o. indosovala zmenku na žalobkyňu, ktorá je zahraničnou právnickou osobou, bez uvedenia dátumu. Žalovaná na zmenku žalobkyňi nezaplatila žiadnu sumu, preto si žalobkyňa uplatnila voči nej nielen zaplatenie zmenkovej sumy, vrátane zmenkového úroku 0,25% denne zo zmenkovej sumy, ale aj 6% ročný úrok a zmenkovú odmenu. Po doručení žaloby žalobkyne na tlačive „A“ spolu s tlačivom „C“ žalovanej sa táto nevyjadrila a nenavrhol ani nariadiť vo veci pojednávanie. Prvostupňový súd ale považoval za potrebné ústne pojednávanie nariadiť.

Predmetom prieskumu odvolacieho súdu vymedzeným uplatnenými odvolacími dôvodmi, je posúdiť, či boli splnené podmienky na zamietnutie žaloby z dôvodu neplatnosti zmenky, z ktorej mala vzniknúť žalobkyňi uplatnená zmenková pohľadávka, následkom viacerých lehôt splatnosti.

Podľa čl. I § 10 ZZŠ ak nebola zmenka, ktorá bola pri vydaní neúplná, vyplnená tak, ako bolo dojednané, nemožno namietat' majiteľovi zmenky, že tieto dojednania neboli dodržané, okrem ak majiteľ nadobudol zmenku zlomyseľne alebo sa pri nadobúdaní zmenky previnil hrubou nedbanlivosťou.

Podľa čl. I § 75 ZZŠ vlastná zmenka obsahuje: 1. označenie, že ide o zmenku, pojaté do vlastného textu listiny a vyjadrené v jazyku, v ktorom je táto listina spísaná; 2. bezpodmienečný sľub zaplatiť určitú peňažnú sumu; 3. údaj sročnosti; 4. údaj miesta, kde sa má platiť; 5. meno toho, komu alebo na rad koho sa má platiť; 6. dátum a miesto vystavenia zmenky; 7. podpis vystaviteľa.

Podľa čl. I § 33 ZZŠ zmenku možno vystaviť: na videnie, na určitý čas po videní, na určitý čas po dáte vystavenia, na určitý deň (ods. 1). Zmenky s iným časom sročnosti alebo s postupnou sročnosťou sú neplatné (ods. 2).

Podľa čl. I § 34 ods. 1 ZZŠ zmenka na videnie je sročná pri predložení. Musí byť predložená na platenie do jedného roku od dáta vystavenia. Vystaviteľ môže túto lehotu skrátiť alebo určiť lehotu dlhšiu. Indosanti môžu tieto lehoty skrátiť.

Zmenka je cenný papier vydaný v zákonom predpísanej forme a obsahu. Podstatou zmenky je záväzok určitých osôb zaplatiť jej majiteľovi v mieste a čase vyplývajúcom z listiny sumu určenú zmenkou. Každá zmenka musí byť označená slovom „zmenka“, pričom uvedené označenie nie je možné nahradiť iným slovom. Ďalšie náležitosti upravuje zákon podľa druhu zmenky, teda podľa toho, či sa jedná o zmenku

vlastnú alebo zmenku cudziu. Zmenku, ako cenný papier na rad, je možné prevádzať rubopisom, čiže indosamentom. Základná právna úprava uvedeného inštitútu je uvedená v ZZŠ. Zmenka má v zásade povahu abstraktného a nesporného záväzku s dôsledkom, že jej majiteľ nemusí preukazovať existenciu a výšku zmenkového dlhu.

Zmenka je záväzkom abstraktným. Zákon neviaže vznik zmenkových záväzkov na žiadne iné okolnosti, než na splnenie formalít, ktoré predpisuje. Je to teda záväzok platobný, ktorý nie je viazaný na iné vzťahy, ktoré medzi výstavcom a remitentom pri zmenke vlastnej a medzi výstavcom, remitentom a zmenečníkom, poprípade príjemcom u zmenky cudzej, existujú. Nie je potrebné pochybovať o tom, že zmenka vznikne z konkrétnej hospodárskej potreby z určitých právnych vzťahov. Aj keby dôvod vzniku zmenky bol na nej vyznačený, nemá to nijaký vplyv na existenciu zmenkového záväzku. Právna úprava zmenky od dôvodov, ktoré viedli k jej vystaveniu, abstrahuje. Zmenka je zároveň záväzkom nesporným. Podstata je v tom, že vlastník zmenky nemusí pri predkladaní zmenky na platenie, ani neskôr pri jej prípadnom vymáhaní preukazovať nič iné než to, že je vlastníkom platnej zmenky. Nie je na ňom, aby preukazoval, že povinný zo zmenky veriteľovi zmenkovú sumu skutočne dlhuje. Zmenka sama, samozrejme ak je platná, je dostatočným dôvodom pre vznik nároku na sumu v nej uvedenú. Pripúšťajú sa vždy určité námietky voči zmenkovým nárokom. Na tomto mieste však je možné konštatovať úplne jednoznačne, že je na dlžníkovi zo zmenky, aby námietky vzniesol a prípadne ich veriteľovi v súdnom konaní preukázal. Pokiaľ sa mu to nepodarí, zostane mu povinnosť zmenku zaplatiť. Je teda možné, že proti zmenke bude platený nedlh, alebo záväzky inak nevymáhateľné, ako sú nároky premlčané, alebo nároky z hier a sázok, i nároky právu sa všeobecne priečiace, ako sú napríklad nároky z úžery. Abstraktnosť a nespornosť zmenkových záväzkov spolu úzko súvisia. Je zrejmé, že obidva tieto rysy majú svoje hranice. Zároveň je však nutné mať na pamäti, že oprávnený vlastník platnej zmenky zásadne právo na vyplatenie zmenky má a bude to osoba povinná, ktorá sa bude musieť prípadne proti tomuto nároku brániť a pokiaľ neunesie dôkazné bremeno, ocitne sa v dôkaznej núdzi a bude nútená podľa zmenky plniť. V tomto smere sa nespornosť a abstraktnosť zmenkových záväzkov prejaví vždy.

Pokiaľ ide o zmenku predloženú žalobkyňou, v tomto prípade ide o zmenku vystavenú na videnie, teda tzv. vista zmenku podľa čl. I § 33 ods. 1 ZZŠ. Táto skutočnosť vyplýva z textu zmenkového vyhlásenia žalovanej, ktorá sa zaviazala zmenkovú sumu zaplatiť pri predložení. Aj keď citované ustanovenie čl. I § 34 ods. 1 ZZŠ upravuje povinnosť predložiť zmenku na platenie do jedného roka od dátumu vystavenia, môže ten, kto zmenku vystavil, túto lehotu skrátiť alebo určiť dlhšiu lehotu. Ide o určité rámcovo obmedzenie splatnosti tejto zmenky. Majiteľ tak môže v rámci tejto lehoty zmenku predložiť kedykoľvek a musí mu byť ihneď pri predložení preplatená, lebo už samotným predložením sa stáva splatnou. V tomto prípade žalovaná v zmenkovom vyhlásení podľa čl. I § 34 ods. 1 ZZŠ určila dlhšiu lehotu na predloženie vista zmenky, a to štyri roky od vystavenia. Zmenka tak obsahuje jednoznačný údaj o tom, že sa jedná o vista zmenku, ktorú oprávnený majiteľ zmenky môže predložiť na platenie do štyroch rokov odo dňa jej vystavenia.

Odvolačný súd tak odlišne od súdu prvostupňového uzavrel, že zo zmenky predloženej žalobkyňou, splatnej na videnie, podľa čl. I § 33 ods. 1 ZZŠ, pretože obsahuje údaj: „Zaplatím za túto zmenku pri predložení...“, jasne vyplýva jedna doba splatnosti 4 roky od vystavenia, ako to vyplýva z textu: „na platenie predložiť v lehote 4 rokov od vystavenia“. Splatnosť zmenky nastáva v momente jej predloženia, pričom predložiť ju bolo možné v súlade s čl. I § 34 ods. 1 ZZŠ v lehote štyroch rokov od jej vystavenia a až po jej predložení uskutočnenom v lehote štyroch rokov od vystavenia nastáva jej splatnosť. Odvolací súd sa preto nemohol stotožniť so záverom súdu prvého stupňa, že v zmenke sú uvedené dve splatnosti, čo malo spôsobiť jej neplatenosť.

Odvolačný súd je pri preskúvaní odvolaním napadnutého rozhodnutia zásadne viazaný uplatnenými odvolacími dôvodmi, teda pri preskúvaní správnosti napadnutého rozhodnutia súdu prvého stupňa môže prihliadať len k tým dôvodom, ktoré odvolateľ v odvolaní označil, nie je viazaný rozsahom odvolania len v prípadoch uvedených v § 212 ods. 2 O. s. p. (nejde o daný prípad), pričom však vždy musí prihliadnuť k vadám, ak má za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, i keď neboli v odvolaní uplatnené (§ 212 ods. 3 O. s. p.).

Podľa § 212 ods. 3 O. s. p. na vady konania pred súdom prvého stupňa prihlíada odvolací súd, len ak mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

Z citovaného ustanovenia procesného predpisu potom vyplýva, že odvolací súd musí vždy rešpektovať procesno-právne vady konania pred súdom prvého stupňa, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Takéto vady musia byť vždy v bezprostrednom vzťahu k nesprávnemu výsledku konania. Kedy o takúto procesnú vadu ide, je vecou posúdenia konkrétneho prípadu.

Podľa § 221 ods. 1 písm. f/ O. s. p., súd rozhodnutie zruší, len ak účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom.

Pod odňatím možnosti konať pred súdom sa v zmysle konštantnej súdnej judikatúry rozumie taký chybný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia tých jeho procesných práv, ktoré mu O. s. p. priznáva za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov (viď napr. rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II.ÚS 102/04 či rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Cdo/102/2001 a 5Cdo/93/2000). Táto vada je významná najmä vtedy, ak súd postupoval v rozpore so zákonom, prípadne s inými všeobecne záväznými právnymi predpismi, a tým odňal účastníkovi jeho procesné práva. Ak potom súd prvého stupňa skúmal platnosť zmenky, len z pohľadu jej splatnosti, pričom závery súdu v tejto otázke s poukazom na vyššie uvedené neboli správne a neskúmal zmenku zo všetkých v zmysle ZZŠ do úvahy prichádzajúcich hľadísk, dopustil sa takého procesného pochybenia, ktoré malo za následok odňatie možnosti konať pred súdom.

S poukazom na vyššie uvedené potom odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa s použitím § 221 ods. 1 písm. f/ O. s. p. zrušil a podľa ods. 2 citovaného ustanovenia vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Aj keď s ohľadom na vytýkanú vadu konania by bolo nadbytočné (predčasné) zaoberať sa ďalším, odvolací súd považuje za účelné a vhodné pre ďalší priebeh konania uviesť nasledovné:

Je potrebné mať na zreteli aj to, že v zmysle čl. I. § 11 ZZŠ je každú zmenku možné previesť indosamentom a v prípade, že k takémuto prevodu dôjde, nadobudne nový majiteľ všetky práva zo zmenky. Práve z tohto dôvodu môže žalovaná ako priamy dlžník namietat voči žalobkyni, ako poslednému majiteľovi zmenky, jedine to, že vedome konala na jeho škodu, čo ale neznamená námietku nedostatku práv k zmenke, ale len obranu dlžníka proti platnému zmenkovému záväzku.

Po podaní zmenkového návrhu na súd, tento vo vzťahu k zmenke môže skúmať len to, či predložená listina sa javí byť skutočne zmenkou, teda skúmať, či zmenka má zákonné náležitosti. Až keď je možné konštatovať, že listina sa javí byť zmenkou, je možné uvažovať, či existujú dôvody k pochybnostiam o jej pravosti. Obranou proti uplatnenému zmenkovému nároku sú potom už len námietky, ktoré musia byť riadne odôvodnené, tzn. že zmenkový dlžník - v konaní žalovaná musí uviesť aké vecné dôvody ju vedú k námietkam. Prísnosti a nespornosti zmenkových záväzkov zodpovedá zásada koncentrácie konania, v danom prípade, keďže ide o konanie podľa Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007, žalovaná musí podať všetky námietky, ktoré má proti zmenkovému platobnému rozkazu v tlačive C na odpoveď po doručení jej tlačiva návrhu na uplatnenie pohľadávky žalobkyňou, ktorým je povinná odpovedať do 30 dní a zaslať ho súdu spolu so všetkými príslušnými podrobnými dokumentmi, resp. akýmkoľvek iným vhodným spôsobom bez použitia tlačiva na odpoveď, reagovať na doručený návrh žalobkyne. V rámci odpovede môže poprieť pohľadávku z hľadiska jej vecnej podstaty alebo nárokovanej sumy, prípadne požiadať o nariadenie ústneho pojednávania. Uvádzaná abstraktnosť a nespornosť zmenkových alebo šekových záväzkov sa vždy prejaví v tom, že je to žalovaná, ktorá musí námietky nielen vzniesť, ale taktiež ich oprávnenosť jednoznačne preukázať. Žalobkyňa, ktorá predložila zmenku, o ktorej pravosti nie je dôvod pochybovať, svoj nárok preukázala dostatočne. To ale nebráni, aby proti námietkam a dôkazom žalovanej vznášala protitvrdenia a navrhovala vlastné dôkazy k vyvráteniu námietok a dôkazov žalovanej.

Zároveň je potrebné zohľadniť spotrebiteľský charakter pôvodného zmluvného vzťahu medzi spoločnosťou POHOTOVOSTĚ, s.r.o., ako dodávateľom a žalovanou ako spotrebiteľom. V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje na postup Krajského súdu v Prešove, ktorý v skutkovo obdobnej veci pod sp. zn. 6Co/132/2013 konanie prerušil a podľa § 267 Zmluvy o fungovaní Európskej únie a článku 19 ods. 3 písm. b) Zmluvy o Európskej únii, predložil Súdnemu dvoru Európskej únie prejudiciálnu otázku (konanie sp. zn. C-328/14) v znení: „Či sa má článok 6 odsek 1 Smernice Rady 93/13/EHS z 05.04.1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách a článok 4 Smernice Rady 87/102/EHS z 22.12.1986 o aproximácii zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení členských štátov, ktoré sa týkajú spotrebiteľského úveru, vykladať v tom zmysle, že jej odporuje právna úprava členského štátu, akou je právna úprava dotknutá vo veci samej, ktorá vnútroštátnemu súdu rozhodujúcemu o právach z indosovanej zmenky, neumožňuje v zásade v žiadnej fáze konania ex offio preskúmať zmluvu o kauze právneho vzťahu a prípadnú nekalú povahu zmluvnej podmienky a tiež prípadné porušenie zákona upravujúceho dôsledky neuvedenia RPMN v Zmluve o spotrebiteľskom úvere, z ktorej zmenka vznikla“.

V konaní o takto predloženej prejudiciálnej otázke predložila svoje stanovisko Komisia, ktorá argumentuje tým, že Smernica 87/102/EHS, ktorá sa uplatňuje v prejednávanej veci, nezakazuje používanie zmeniek v spotrebiteľských zmluvách, ale zo znenia jej článku 9 jednoznačne vyplýva, že členské štáty môžu povoliť ich používanie v spotrebiteľských zmluvách iba vtedy, ak zároveň zabezpečia vhodnú ochranu spotrebiteľa v takýchto situáciách. Podľa názoru Komisie je potrebné pojem "vhodnej ochrany spotrebiteľa" v zmysle článku 9 smernice 87/102/EHS vykladať so zreteľom na článok 14 uvedenej smernice, ktorá zakazuje znížiť štandard ochrany spotrebiteľa. Vhodnou ochranou spotrebiteľa v zmysle článku 9 uvedenej smernice je preto potrebné chápať celkový právny rámec ochrany spotrebiteľa, ako vyplýva z predpisov práva Únie a judikatúry Súdneho dvora, a zahŕňa preto aj povinnosť vnútroštátnych súdov ex offio skúmať nekalosť zmluvných podmienok. Rešpektovanie abstraktného charakteru zmenky v zmysle, ako to uvádza vnútroštátny súd vo svojom uznesení, by bolo podľa Komisie neprijateľné vo svetle judikatúry Súdneho dvora. Súdnym dvorom už totiž vyslovil všeobecnú zásadu, v zmysle ktorej špecifiká súdneho konania, ktoré prebieha v rámci vnútroštátneho práva medzi predajcom alebo dodávateľom a spotrebiteľom, nemôžu predstavovať skutočnosť spôsobilú ovplyvniť právnu ochranu, ktorá podľa ustanovení smernice 93/13/EHS spotrebiteľovi musí byť poskytnutá, čo potvrdzuje aj článok 14 smernice 87/102/EHS. Podľa názoru Komisie je zrejmé, že ak pri vymáhaní dlžnej sumy z indosovanej zmenky vnútroštátny súd vôbec nemá možnosť hodnotiť obsah spotrebiteľskej zmluvy a rozhodnúť o nekalosti niektorých zmluvných podmienok, ide o drastické zníženie právnej ochrany prináležiacej spotrebiteľovi a o porušenie zásady efektivity. V takomto právnom režime je totiž nemožné alebo minimálne neprimerane ťažké, aby sa spotrebiteľ domohol ochrany svojich práv, keďže v konaní o vymáhaní pohľadávky nie je možné skúmať nekalosť zmluvných podmienok. Na tomto závere nemení nič ani skutočnosť, že v prejednávanej veci bola zmenka indosovaná na obchodnú spoločnosť so sídlom v Českej republike, ktorá následne svoje práva vyplývajúce zo zmenky uplatňovala pred súdmi Slovenskej republiky v rámci európskeho konania vo veciach s nízkou hodnotou sporu, upraveného nariadením (ES) č. 861/2007.

Slovenská republika v konaní o takto predloženej prejudiciálnej otázke argumentuje tým, že v prípade indosácie zmenky vzhľadom na abstraktný charakter zmenky a jej nezávislosť od príčinného (kauzálneho) vzťahu, ktorý bol dôvodom jej vystavenia, umožňuje zákon č. 191/1950 Zb. vznášať kauzálne námietky, ktoré sa zakladajú na vlastných vzťahoch k predchádzajúcim majiteľom zmenky, len výnimočne. Zákonná prekážka prenosu kauzálnych námietok na ďalších nadobúdateľov zmenky je pritom logickým dôsledkom abstraktnosti a nespornosti záväzkov zo zmeniek. Navyše, ak je majiteľom zmenky indosatár, kauzálny vzťah medzi majiteľom zmenky a zmenkovým dlžníkom spravidla ani neexistuje. Túto zákonnú prekážku však prelamuje napríklad výnimka vyplývajúca z § 17 zákona č. 191/1950 Zb., ktorý ustanovuje, že kto je žalovaný zo zmenky, nemôže robiť majiteľovi námietky, ktoré sa zakladajú na jeho vlastných vzťahoch k vystaviteľovi alebo k predošlým majiteľom, okrem ak majiteľ pri nadobúdaní zmenky konal vedome na škodu dlžníka. Podmienkou pre uplatnenie tejto výnimky teda je, aby majiteľ zmenky konal vedome na škodu dlžníka. Splnenie tejto podmienky je preto zákonným predpokladom pre prípustnosť kauzálnych námietok v prípade indosácie zmenky. Napriek tomu, že takáto charakteristika zmeniek je daná medzinárodnými predpismi, je potrebné prihliadať aj na systém ochrany spotrebiteľa v práve EU, ktorý vytvoril určité minimálne požiadavky, ktoré je potrebné uplatniť aj vo vzťahu k inštitútu zmeniek. Zákonodarca EU totiž pamätal pri vytváraní rámca ochrany spotrebiteľa v

oblasti spotrebiteľských úverov aj na požiadavku zabezpečenia minimálnej úrovne ochrany spotrebiteľa v členských štátoch, ktoré spotrebiteľovi umožňujú využívať zmenky. Uvedenú požiadavku zakotvovala smernica 87/102/EHS, ktorá sa uplatňovala aj v čase vystavenia zabezpečovacích zmeniek vo veci samej. Podľa jej čl. 10, členské štáty, ktoré v spojitosti s úverovou zmluvou povoľujú spotrebiteľovi: a) uskutočniť platbu prostredníctvom zmeniek, vrátane dlžných úpisov; b) dať záruku prostredníctvom zmeniek, vrátane dlžných úpisov a šekov, zabezpečiť, že spotrebiteľ je vhodne chránený, ak používa tieto nástroje danými spôsobmi. Toto ustanovenie bolo v čase rozhodnom pre prejednávany prípad premietnuté do zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch. Podľa jeho § 4 ods. 6 v súvislosti s poskytnutím úveru od spotrebiteľa alebo inej osoby sa zakazuje splniť dlh zmenkou alebo šekom. Veriteľ smie prijať od dlžníka zmenku alebo šek na zabezpečenie svojich nárokov zo spotrebiteľského úveru, len ak ide o zabezpečovaciu zmenku a zmenková suma v čase vyplnenia je maximálne vo výške aktuálnej výšky nesplateného spotrebiteľského úveru a príslušenstva (vrátane zmluvných pokút a iných nárokov veriteľa zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere) vo výške maximálne 30% istiny poskytnutého spotrebiteľského úveru. Zmenku prijatú, resp. vyplnenú veriteľom v rozpore s predchádzajúcou vetou veriteľ nesmie prijať a je povinný ju dlžníkovi kedykoľvek na požiadanie vydať. Ustanovenie tohto odseku platí aj v prípade zmeny majiteľa zmenky alebo postúpenia práv zo zmenky. Podľa názoru Slovenskej republiky, za okolností ako vo veci samej, prináleží vnútroštátnemu súdu, ktorý rozhoduje o návrhoch na plnenie zo zmeniek, aby okrem iného preskúmal, či boli zmenky vystavené v súlade s ustanovením § 4 ods. 6 zákona č. 258/2001 Z. z., a teda či zmenková suma v čase vyplnenia zmeniek bola najviac vo výške aktuálnej výšky nesplateného spotrebiteľského úveru a príslušenstva (vrátane zmluvných pokút a iných nárokov veriteľa zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere) vo výške maximálne 30% istiny poskytnutého spotrebiteľského úveru. Vnútroštátnemu súdu nič nebráni v tom, aby si za účelom takéhoto posúdenia vyžiadal (napríklad od dlžníka) všetky potrebné podklady (vrátane zmluvy o spotrebiteľskom úvere), pretože v zmysle § 120 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku môže vnútroštátny súd aj bez návrhu vykonať dôkazy, ak je ich vykonanie nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci.

Z vyššie uvedeného vyplýva, že v prejednávanej veci bude kľúčovou otázkou vyriešenie konfliktu medzi abstraktným a prísne formálnym charakterom indosovanej zmenky na jednej strane a možnosťou skúmania zmluvného vzťahu medzi pôvodným majiteľom zmenky a dlžníkom zohľadniac pritom spotrebiteľský charakter tohto vzťahu na strane druhej.

Odvolačný súd vzhľadom na prebiehajúce konanie o prejudiciálnej otázke, dáva súdu prvého stupňa na zváženie možnosť prerušenia predmetného konania s odkazom na § 109 ods. 2 písm. c) O. s. p. Rozhodnutie Súdneho dvora Európskej únie o uvedenej prejudiciálnej otázke v konaní sp. zn. C-328/14 môže mať totiž zásadný význam pre rozhodnutie súdu v danej právnej veci. Ak Súdny dvor odpovie na otázku kladne, bude možné posudzovať spotrebiteľskú zmluvu napriek indosácii zmenky aj napriek prísnej formálnosti a abstraktnosti zmenkového práva, a tak sa súdu otvorí možnosť vykonať ex offio súdnu kontrolu neprijateľnosti zmluvných podmienok (čl. 6 ods. 1 smernice Rady 93/13) a možnosť ex offio kontroly, či nejde o zmluvu bezúročnú a bez poplatkov z dôvodu neuvedenia RPMN (čl. 4 ods. 2 smernice 87/102).

V dôsledku vyššie uvedeného, odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa s použitím ust. § 221 ods. 1 písm. f) O. s. p. zrušil, keďže takýmto postupom súdu sa odňala účastníkom možnosť konať pred súdom, ako aj s použitím ust. § 221 ods. 1 písm. h) O. s. p., keď prvostupňový súd vec nesprávne právne posúdil tým, že na vec neaplikoval všetky náležité ustanovenia na vec sa vzťahujúcich právnych predpisov a nadväzne v naznačenom smere i nedostatočne zistil skutkový stav a podľa ods. 2 citovaného ustanovenia vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Povinnosťou súdu prvého stupňa v ďalšom konaní bude posúdiť dôvodnosť žalobného návrhu v kontexte noriem zmenkového práva a zároveň aj v kontexte noriem práva spotrebiteľského, zvážiť dôvodnosť prerušenia konania v zmysle § 109 ods. 2 písm. c) O. s. p., zodpovedať všetky relevantné právne otázky, na ktoré bolo poukázané vyššie, vysporiadať sa so všetkými relevantnými argumentmi účastníkov konania a vo veci opätovne rozhodnúť, pričom rozhodnutie je potrebné náležite v súlade s ust. § 157 ods. 2 O. s. p. odôvodniť. Súdu prvého stupňa bude pritom rešpektovať upravený postup a pravidlá, ktorými

sa európske konania vo veciach s nízkou hodnotou sporu odlišujú od konania upraveného výlučne Občianskym súdnym poriadkom.

V novom rozhodnutí rozhodne súd prvého stupňa aj o trovách konania, vrátane trov tohto odvolacieho konania (§ 224 ods. 3 O. s. p.).

K prijatiu tohto uznesenia došlo pomerom hlasov 3 : 0, čiže jednomyseľne (§ 3 ods. 9 posledná veta z. č. 757/2004 Z. z. o súdoch v znení neskorších zmien a doplnení).

Poučenie:

Toto uznesenie nemožno napadnúť odvolaním.